

Caracterizarea climei din Republica Moldova

Clima Republicii Moldova este moderat continentală - iarnă scurtă și blândă și cu puțină zăpadă, vară caldă de lungă durată și cu cantități neînsemnate de precipitații, care cad în fond în perioada caldă a anului sub formă de averse de ploaie de scurtă durată. Concomitent cu părțile pozitive a climei – perioada caldă de lungă durată a anului, iarna blândă, abundența solară și de căldură – sunt și momente negative: timp secetos și variabilitate mare a vremii.

Rezervele de energie solară, exprimate prin dimensiunea bilanțului de radiație, constituie în medie pe an aproximativ 2100 MJ/m².

Durata de strălucire a soarelui pe teritoriul republicii variază în medie pe an de la 1950 ore la nord până la 2210 ore la sud, ceea ce constituie 50-55% față de durata posibilă.

Temperatura medie anuală a aerului pe teritoriul țării variază de la 8 până la 10°C (fig.1). Însă valoarea acesteia oscilează în unii ani de la 6,3°C (1980, stația meteorologică Briceni) până la 12,3°C (2007, stația meteorologică Cahul). Pe parcursul întregii perioade de observații instrumentale pe teritoriul țării cea mai joasă temperatură a aerului s-a semnalat pe 20 ianuarie 1963 – -35,5°C la stația meteorologică Brătușeni (raionul Edineț), cea mai ridicată a constituit +42,4°C (pe 7 august 2012, la stația meteorologică Fălești). Minima absolută la suprafața solului a constituit -42°C (20 ianuarie 1963, stația meteorologică Soroca, Glodeni) iar maxima absolută a atins +74°C (19 iulie 2007, stația meteorologică Leova).

Fig.1 Temperatura medie multianuală a aerului, °C

Cele mai timpurii înghețuri în aer s-au semnalat pe 17 septembrie 1952 (stația meteorologică Briceni, Bălți, Tiraspol, Leova), la suprafața solului – pe 8 septembrie

1953 (stația meteorologică Camenca, Rîbnița, Bravicea, Cornești, Comrat). Datele medii de apariție a înghețurilor în aer toamna variază pe teritoriu de la 12 până la 26 octombrie, la suprafața solului – de la 1 până la 15 octombrie. Datele înghețurilor târzii de primăvară la fel sunt supuse unei variabilități mari în timp. În medie înghețurile din aer încetează pe 5-21 aprilie, la suprafața solului – de la 22 aprilie până la 6 mai. Însă cele mai târzii înghețuri sunt posibile pe teritoriu în aer până la 24 mai (1980, stația meteorologică Rîbnița), la suprafața solului – până la 1 iunie (1955, stația meteorologică Briceni).

Regimul de vânt se caracterizează prin predominarea direcției vântului din nord-vest pe cea mai mare parte a teritoriului țării, iar în raioanele de sud – direcția din nord. Viteza vântului în mare măsură depinde de protecția localității. Viteza medie anuală a vântului variază pe teritoriu de la 2 până la 4 m/s. Viteza maximă a vântului în timpul rafalelor în unii ani a atins 44 m/s (8 iulie 2000, stația meteorologică Codrii).

Teritoriul republicii se atribuie zonei cu umezeală insuficientă. Cantitatea anuală de precipitații descrește din direcția nord-vest spre sud-est de la 610 mm până la 460 mm (fig.2). Însă, în diferiți ani cantitatea acestora oscilează în limite mari: de la 190 mm (2003, postul hidrologic Lopatnic) până la 1140 mm (1996, postul hidrologic Cajba).

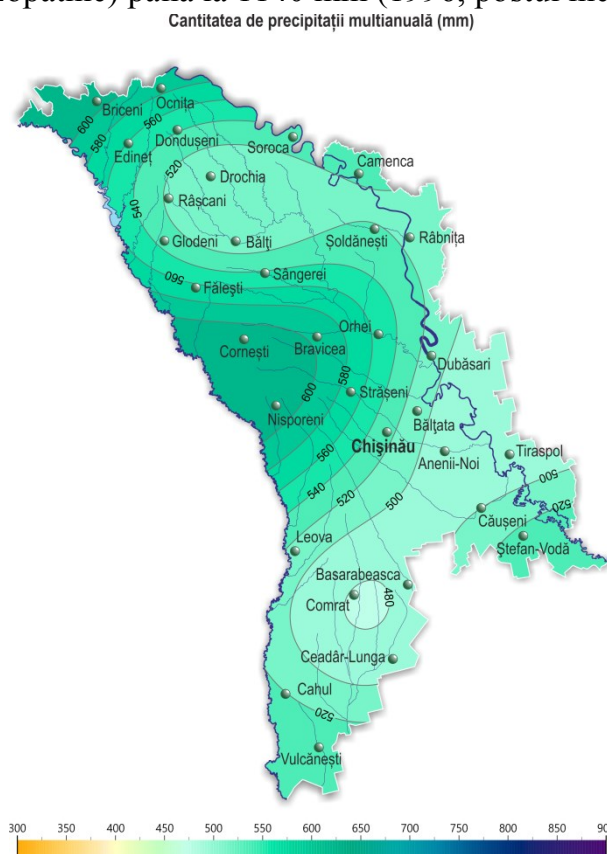

Fig.2 Cantitatea de precipitații multianuală, mm

Sumele medii lunare de precipitații pe durata anului variază de la 20 mm (martie) până la 90 mm (iunie) și acestea la fel sunt predispuse unei mari variabilități. Cea mai mare cantitate zilnică de precipitații a căzut pe 8 iulie 1948 în regiunea stația meteorologică Chișinău – 218 mm, sau 40% din norma anuală.

În medie precipitațiile sub formă de zăpadă încep să cadă pe teritoriu pe 5-21 noiembrie, însă sunt ani când acestea pot cădea și la sfârșitul lunii septembrie (27 septembrie 1977, stația meteorologică Briceni). Data medie de încetare a precipitațiilor

solide variază pe teritoriu de la 15 martie până la 10 aprilie, cea mai târzie dată fiind – 20 mai (1952, stația meteorologică Briceni).

Stratul de zăpadă în medie se formează pe teritoriu în perioada cuprinsă între 18 noiembrie până pe 5 decembrie și se menține până la 12-28 martie. Data cea mai timpurie a apariției stratului de zăpadă este 16 octombrie (1976, stația meteorologică Camenca, Râbnița), data cea mai târzie de dispariție a acestuia este 27 aprilie (1972, stația meteorologică Briceni). În legătură cu moinele frecvente grosimea stratului de zăpadă este mică. Media din maximele decadice a grosimii stratului de zăpadă de pe platformele meteorologice constituie 8-19 cm, maxima - 32-89 cm (1973, stația meteorologică Briceni). Grosimea maximă a stratului de zăpadă pentru întreaga perioadă de observații s-a înregistrat la stația meteorologică Briceni - 97 cm (10 martie 1973). Totodată, sunt ierni când stratul de zăpadă pe tot parcursul sezonului de iarnă lipsește.

Din fenomene meteorologice stihinice cel mai des (aproape anual) se observă aversele de ploi abundente (≥ 30 mm timp de ≤ 1 oră și ≥ 50 mm timp de ≤ 12 ore), vânt cu viteza ≥ 26 m/s și grindină. În medie o dată la 2 ani se semnalează ploi de lungă durată (≥ 120 mm timp de ≤ 3 zile), ninsori abundente (≥ 20 mm timp de ≤ 12 ore), cât și depuneri de polei cu diametrul de ≥ 20 mm. Viscolele puternice (cu continuitatea de ≥ 24 ore) și vârteje sunt posibile în medie o dată la 5 ani. Ger puternic (de -25°C și mai jos) în raioanele de nord și centru a țării se semnalează în medie o dată la 5-10 ani, iar în cele din sud – o dată la 15-60 ani. Temperatura maximă a aerului de $+40^{\circ}\text{C}$ și mai sus poate fi o dată la 20 de ani.